HÜR BİLEK

YIL: 1 — SAYI: 26 İDAREHANE: ANKARA CADDESİ İZZETTİN HAN No. 22 6 KASIM 1948 CUMARTESİ FİATI 10 KURUŞ

D. D. Yolları işçilerinin dertleri ile ilgilenecek bir makam yokmu?

Çalışma ve Ulaştırma Bakanlıklarının bu önemli dâvaya şiddetle nazarı dikkatini celbederiz

Bundan bir müddet evvel bir arkadaşım, bu sütunlarda, ben de Gece Postası gazetesinde bir kaç defa yazmıştık. Devlet Demir Yollarında çalışan 20 binden fazla işçi, her türlü işçilik hakkından mahrumdur. Ulaştırma Bakanlığının bu kadar ikazlardan sonra iki ay kadar bir zaman geçmiş olmasına rağmen, hâlâ alâka göstermemiş olmasına, bizim gibi üzülen bu işçilerden bir kısmı dün idarehanemize gelerek bana uzun uzun dert yandılar.

«Bütün Türkiyemizi kuşatan demir ağları yaşatan, ayakta dımdik tutan 25 bin kadar işçi bugün her türlü himayeden, hattâ kanunun bahşettiği en sahih haklardan bile mahrumdur. Kurulmuş bir sendikamız yoktur. Zaten kurmamıza da imkân yoktur. Fakat İstanbul işçilerinin hepsini temsil ettiğine inandığımız Sendikalar Birliğinden en âcil bir alâka bekliyoruz. Şimdiye kadar ne Ulaştırma, ne de Çalışma Bakanlıkları alâka göstermedi. Lütfen Sendikalar Birliğinin alâkasını şu noktalar üstünde çekiniz:

1. - Mesai saatlerimiz gayri muayyendir. İhtiyar lokomotiflerin himmetine kalmıştır. İşçilik tarihinin hiç bir devrinde bizim gibi 48 saat çalışan işçi görülmemiştir.

2 - Fazla mesai yaptığımız halde prim almamaktayız. Zaten kilometre ücretleri acınacak kadar azdır. Günün kırk sekiz saatin (!) evinden uzakta geçiren bir işçi kazancının yüzde 70 inden fazlasını dışarda harcar. Acaba karılarımız, çocuklarımız yemek, giymek istemezler mi?

3 - Hafta tatili yapmıyoruz. Buna rağmen 26 yevmiye almaktayız. Bu ağır yıpratıcı işte çalıştığımız halde, hafta iznimiz olmadığı gibi, yıllık iznimiz de yoktur.

4 — Memur isek memur, işçi isek işçi haklarından istifade edelim. Terfi işimiz de Allaha kalmıştır.»

Bu çok haklı dilekleri Sendikalar Birliğinin dikkat nazarlarına arzederken; zaman, zaman B. Millet Meclisinde Türk İşçisinin haklarını koruyan sayın Milletvekillerinin de yakın bir alâka göstereceklerini umuyorum. Bu yirmi bin vatan evlâdı, sıkıntılı durumdan kurtarılmalıdır.

Mide, kafa ve ruh

İşçi meseleleri, memleketin kalkınma dâvalarından biri olarak günün mevzuları arasına girmiş bulunuyor. Fakat ne yazık ki, işçi meseleleri denince hatıra yalnız mide işi geliyor. Ve bu dâvada gayret sarfedenler yalnız bunu düşünüyorlar.

İşçiye, normal bir iş saati, geçinebilecek bir gündelik, iş emniyeti, tam bir sosyal sigorta lâzımdır. Bu ihtiyaç ve noksanların giderilmesi elbette başta gelen meselelerdir. Fakat, işçi dâvasının hedefini şu kısa formülde toplayabiliriz:

«İşçinin medeni bir insan olarak yaşamasını temin etmek»

Zannederim buna kimse itiraz edemez.

İşçiyi mücerret olarak mütalâa edince, ihtiyaçları yukarda saydığımız gibi, iş saati, yevmiye, sigorta v.sı den ibarettir. Halbuki medeni bir insan olarak yaşamasını arzu ettiğimiz işçinin ihtiyaçları daha geniştir. Medeni bir insanın yalnız midesi değil, kafası ve ruhu da doymuştur.

Medeni bir insan midesi kadar kafasını ve ruhunu da düşünür.

Biz işçiye yalnız midesini düşünmesini telkin ediyor ve onun diğer ihtiyaçlariyle alâkadar bile olmuyoruz.

Okuyup yazma bilmiyen, veya bildiği halde bu hünerini hiç bir suretle kullanmıyan bir işçinin maddi ihtiyaçları ne kadar tatmin edilirse edilsin, medeni bir insan haline gelmemiştir.

İşçi arkadaşlarımdan sık sık, şu sözleri işitmekteyim:

«Biz işçiyiz. Cahil kimseleriz.» «Eli işliyenin, kafası işlemez.»

Bir zamanlar bu millet «Bit yiğitte bulunur» sözlerini kendisine düstur ittihaz etmişti.

Bu ne kadar feci bir zihniyet-

(Devamı 3 de)

Cumhuriyet Bayramında geçit törenine iştirak eden Sendikalarımızdan iki grup (Foto Hürbilek: Hikmet Ildız)

İşçi Sendikaları Birliği ve Sendikalarının Cumhuriyet Bayramı merasimindeki geçişleri çok güzel oldu ve alkışlandı

25 inci yıldönümünü idrâk ettiğimiz Cumhuriyetimizin İstanbulda yapılan geçit töreni, çok parlak ve neş'eli geçti.

29 Ekim sabahının erken saatlerinde Taksim alanına sökün eden halkın bir kısmı geceden yerlerini almış bulunuyordu.

Geçide saat 11 de İst. Vali ve Belediye Başkanı Lütfi Kırdar ile General Nuri Yamut'un askeri kıtaatla diğer askeri ve sivil okulları ve bu geçide iştirak eden İstanbul İşçi Sendikaları ile diğer mesleki teşekkül temsilcilerinin teftiş ve bayramlarını kutladıktan sonra çalınan İstiklâl marşı ile başlandı.

Önlerinde bandoları olduğu halde geçidi bir piyade alayımız açtı. Yürüyüşleri ile atrafı saran arslan Mehmetçiklerimiz halk tarafından uzun uzun alkışlandı. Müteakiben jandarma kıtası ve sırasile Bahriye, Dz. Harp okulu, Kuleli, Maltepe askeri liseleri muntazam bir yürüyüşle geçmişler ve dakikalarca alkışlanmışlardır. Daha sonra motörize birliklerin geçişleri başlamıştır.

Kahraman kıtalarımızın bu geçişleri de halkı heyecanlandırmış, birliklerimiz uzun uzun alkışlanmışlardır. Bu sırada limanımızda bulunan donanma tarafından 21 pare top atılmıştır.

Askeri kıtaların geçişinden sonra ise, ortaokul ve ekalliyet okullarının sivil, kız ve erkek izcileri geçmişlerdir.

Geçit resminin hususiyetlerinden biri de kuruluşları henüz 1,5 yılı bulan İstanbul İşçi Sendikalarının bu yıl törene katılmaları idi. Törene sendikaların iştirakı işçiler arasında memnuniyet uyandırmış ve alkışlanmıştır. Mesleki teşekküller arasında en muntazam geçen sendikalar olmuş ... Hattâ sendikaların geçişi o anda ... nazarı dikkatini çekmiş ve ... başına bir mevzu teşkil etmiştir.

Sendikalar törene şu şekilde iştirak etmişlerdir: Başta bir Türk bayrağı, onun ardından İ. İ. S. Birliği'n'n filâması ve Yönetim Kurulile 5-- kişilik bir işçi grubu, onları takiben her sendika da önlerinde filâmaları ve Yönetim Kurulları ile üyelerinden teşkil edilen takımlarla geçmişlerdir. Sendikalar bu törene tahminen 2000-2500 kişi ile iştirak etmişlerdir.

Konyada Cumhuriyet Bayramı işçilerin iştirakile çok neşeli geçti

Sendika Başkanı önemli bir söylev verdi

Konya (Özel) —

Bu yıl yapılan Cumhuryet bayramına Konya Ereğli Mensucat İşçileri Sendikası da iştirak etmiş geniş bir alâka toplamıştır. Sendika Başkanı Halil Özaydemirin aşağıdaki nutku sürekli alkışlarla karşılanmıştır.

Sayın yurddaşlarım;

Cuhhuriyetimizin yirmi beşinci yıl

(Devamı 2 de)

Sendika Başkanı Halil Özaydemir ...

Maraton Lâstik Fabrikası işçilerinin şikâyetleri

Topkapı Maraton Lâstik Fabrikasında çalışan işçiler gazetemize gelerek şikâyetlerini ve dileklerini anlattılar. Bu vatandaşlar: «Şikâyetlerimiz başlıca üç nokta üstünde toplanmaktadır, dediler:

1 - On dört saati aşan, gayrı muntazam bir mesai yapmaktayız. İş Kanunu ancak 11 saatlik bir mesaiye müsaade etmektedir. Fazla çalıştığımız halde mesai zammı alamamaktayız. Aldığımız 4 lira dananın kuyruğu gibi ne uzar ne kısalır.

2 - Fabrikada elimizi yüzümüzü yıkayacak su bulamıyoruz. Sabahtan akşama kadar toz toprak içinde çalışıp, pislik içinde eve dönüyoruz.

3 - Yemeklerimizi yiyecek bir yemekhanemiz olmadığı için pis, tozlu tezgâhlar üstünde yemek yiyoruz.

Bu hususlarda, şimdiye kadar hiçbir faydası dokunduğunu duymadığımız Çalışma Müdürlüğünün nazarı dikkatini bir defa da bizim için çekiniz.

Gücenmece YOK

İhtiras

İşçi, dâvasını teşkilâtlanmak suretiyle halledecektir.

Fakat, her teşebbüs, her hamle etrafında bir de yıkıcı hava yaratır. Büyük dâvaların ve bir dâva olan teşkilâtlanma hareketinin en büyük düşmanı şahsi ihtirastır.

Eğer işçi hareketine de ihtiras karışırsa, bundan nifak doğar ve seneler içinde yapılan, bir günde yıkılır.

Bu tehlikeyi önlemek yalnız ve ... işçinin elindedir.

Dikkat!.. NOKTA

Konyada Cumhuriyet bayramı

(Baştarafı 1 de)

dündeki Ereğli Mensucat İşçileri Sendikası adına kutlu olsun.

Millî istiklâl dâvasını kazanan Kuvai Milliye ruhu devam ederken; yirmi beşinci yılda karşınıza çıkmak heyecanı içindeyiz.

Bir millet, yaşama imkânlarını doğrudan doğruya ve bizzat temin eden müesseseleriyle gelişir. Türk milleti demokratik anlayışın en tabii hükûmet şekli olan cumhuriyeti yirmi beş yıl önce bugün kabul etti ve bugün bu gelişmenin en canlı adımlarını atmaya başladı.

Konya Mensucat İşçileri Sendikası geçit resminde

Bugün istiklâlin mânasını dünyaya bir daha yeniledik.

Bugün var olmanın; millet olmanın heyecanı içinde müesseselerimizi yaşatmak savaşına, yeni bir istiklâl savaşına başladık.

Kuvayi Milliye ruhu devam ediyor ve edecektir.

Türkiye Cumhuriyeti; yaşama dâvası içinde organize ettiği ekonomik hamlesine Kemalizm anlayışının feyzini kattı.

Sayın Hemşehrilerim.

Karşınızda dipdiri, kuvvetini millî tesanütten alan şu işçi birliği bu feyzin en normal ve en tabiî mayasını, bu ruhun en müteharrik cehdini taşıyor.

Makine ruhunun yarattığı tezat ve şımarıklık işçi bünyesine uğramadı ve uğramıyacaktır da.

Türk işçisi ne gövdelenen rejimlerin malı, ne de tek taraflı görüşlerin esiridir.

Türk işçisi; rejim saflarında bir âlet değil, sınıf şuuru uydurmasından ziyade millî beraberlik unsurudur ve öyle kalacaktır.

Türk işçisi Kemalisttir. Kemalizm yolunda yürüyen Türk çiftçisi gibi; Türk münevveri gibi; Türk entelektüeli gibi; Türk talebesi gibi; Türk fonksiyoneri gibi, hülâsa her Türk gibi, daima tekamül âşığıdır; daima yapıcı bir unsur olmaya azmetmiştir.

İşte bütün bu esaslar; hayır tek esası; tek mütekâmil ruhun en gerçek neticesi olan Kemalizm ve Kemalist milliyetçilik işçinin de şiarıdır.

Kızıllaşan ve kararan safsatalı... ... ze daima uzak kalacaktır.

Biz, makinenin ötesine giden yolu görmeye çalışarak; bilinmeyenler âleminin kapılarını zorlıyarak müstakil şuurla yetişen ve şekillenen sır ruhu temsil etmeye azmediyoruz. Bu keyfiyet feyzini yalnız Cumhuriyeti kuran ruhtan ve onun temel taşı Kemalizmden alıyor.

Taşı ve harcı Sinan nasıl kullandıysa Türk işçisi de makineyi öyle kullanacaktır.

Asırlarca dünya mimarlığını hayran bırakan ve bırakmakta olan Süleymaniye, Türklin asil ciddiyet ruhunu temsil ediyor. Makineyi de esir ederek bu ruhun devamına vasıta yapacağız.

Dâvamız bütün sağlamlığıyla, dâvaya sarılanların bütün enerjisi ile devam ediyor. Türk âlemine bir asır endişeyle bakan gözler, millî dehanın en büyük eseriyle, millî istiklâl mucizesiyle faltaşı gibi açılmış bulunuyor. Biz bu nazarlar karşısında aşağılık duygusunu asla izhar etmedik ve etmiyeceğiz.

Her türlü, emperyalizm ruhu, mert siyasetimiz karşısında nasıl itimadını kaybetmişse; millî iktisadımız önünde de öyle eriyecektir.

Türk işçisi, kendisine çevrilen gözlerdeki endişeyi kılıç parıltılariyle atalar ecdadın gibi mert ve asil ciddiyetini kullanmanı ve devam ettirmeni istiyenleri unutma.

Aynı dâvanın sapmıyan, sapıtılmıyan ve sapıtılamıyacak cehti içinde bir ve beraber kütlemize daima güveniyoruz.

Bu mutlu günün sonsuz heyecanı içinde; yapıcı ve yaratıcı cehtinizi; Cumhuriyetimizin kudret ve feyzinin ebedî mümessili olan Türklüğü, Türk işçisi adına tekrar selâmlarım.

Gazetelerden. İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğü yeniden takviye edilecek.

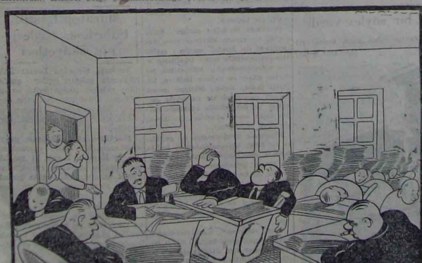

— Çalışma Müdürlüğüne ne olmuş böyle? nekadar çok adam çalışıyor?
— Takviye edildi. Yeniden 3 Umum Müdür, 5 Müdür, 8 Müdür muavini, 88 Müfettiş gönderildi.

Ağır ve tehlikeli işleri gösteren cetvel

Geçen sayımızda 7896 karar sayılı ve 22-7-948 tarihli (Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü) nü aynen neşretmiştik. Ağır ve tehlikeli işleri gösteren ve tüzüğe ek olarak neşredilen cetveli de bu sayımızdan itibaren okuyucularımıza parça parça vereceğiz.

Neşrine başladığımız bu cetvelle ağır veya tehlikeli sayılan işler madde madde gösterilmiştir. Her maddenin sonunda (K) veya (Ç) yahut (Ç K) harfleri vardır. Bu harflerden (K) kadınların çalıştırılamıyacağı işi, (Ç) de 18 yaşından aşağı çocukların çalıştırılamıyacağı işi göstermektedir. (K) ve (Ç) harflerinin ikisi de gösterilen işlerde hem kadınlar, hem de çocuklar çalıştırılmıyacaklardır.

—o—

I. Kömür, petrol ve sair maden ihraç ve istihsali:

1 — Kömür, petrol ve sair maden arama ameliyeleri (yerüstü işleri) (K)

2 — Kömür, petrol ve sair maden arama ameliyeleri (yeraltı işleri) (Ç K)

3 — Ocaklarda kömür ve diğer maden cevherlerinin ihracı, nakli, kırılması, yıkanması ameliyeleri. (Ç K)

4 — Muhtelif usullerle kömür ve maden istihsali ve bu işler için kullanılan fırınlar, ocaklar ve benzerlerindeki ateş cüruf ve temizleme işleri. (Ç K)

II. Maden sanayii:

5 — Her türlü metallerin ve bunların halitalarının eritme, tasfiye ve döküm işleri. (Ç K)

6 — Metal ve halitalarının parçalanma, kesilme, dövülme, sıcak haddeleme ve preslemesi, tavlama, su verme işleri. (K)

7 — 6 ncı bentteki işlerde yardımcılık. (K)

8 — Metallerin kimyevi maddelerle muamele gördükleri işler ile nikelâj, kromaj, emayaj, kalaylama gibi galvanoplâstik muameleler. (Ç K)

9 — Kurşun, civa, arsenik, kadmiyum ve emsali zehirli maddeler ve bunların işler ile çinko ve mümasili mürekkebat ve halitaların ateşte yapılan işleri, bu bentteki sayılı bütün işlerin yapıldığı atelye ve kısımların her türlü çalışma ve temizleme işleri. (Ç K)

III. Taş ve toprak sanayii:

10 — Her türlü taşocaklarında ihraç ameliyeleriyle, kırma, yontma, kesme, öğütme, cilâlama ve benzeri işler. (Ç K)

11 — Çimento fabrikalarında, taşocaklarında konkasör ve yağcılık, konkasör vagon deviren, minatörcü, dinamitçi, havai hat yağcısı, ekskavatörcü, çimento imalinde kalker silosu, kalsinatörcü, klinker elevatörü, kömür değirmeni, ambalâj işçisi, gezer vinç, atelyede kaynakçılar, santralda külcü, duvarcı ve tamirci, tahmil ve tahliyedeki işçiler, bakımda su kulesi, baca boya ve tamiri, gezer vinç yolları, kanalizasyon işleri. (Ç K)

12 — Kireç ve alçı imali ve bunları öğütme ve eleme işleri.

13 — Kiremit, tuğla, ateş tuğlası ve benzerlerinin imaline ait işler. (Ç K)

14 — Kiremit, tuğla, ateş tuğlası ve benzerlerinin imaline ait kapalı yerlerde yapılan işler.

15 — Çanak, çömlek, fayans, porselen imaline ait fırınlamadan gayri işler.

16 — Cam, şişe ve benzeri fabrika ve imalâthanelerinde imale müteallik işler. (Ç K)

17 — 13, 14, 15, 16 daki fırın işleriyle silis tozları saçan işler. (Ç K)

IV. Ağaç ve demir eşya sanayii:

18 — Muharrik kuvvetle işliyen her türlü testere ve sair kesici, delici makineler veya hizarlarla yapılan işler.

19 — Muharrik kuvvetle işliyen tam otomatik soğuk şekillendirme tezgâhlarında yapılan işler. (Ç K)

20 — Ağır saç levhaların bağlanma, perçinleme ve presleme işleri, alelûmum kalafat işleri, kara, deniz ve hava taşıtlarının tamir veya imalinde kullanılan malzemenin hususiyetleri bakımından bir kişi tarafından idare edilemiyen işler. (Ç K)

21 — Gemi inşaat ve tamiratında iskemle, dikme ve kızak işleriyle vinçler, işçi iskeleleri, bumbalar, direkler, demir ve zincirler vesair teçhizata ait işler. (Ç K)

22 — İskeleler, şarpantlar, köprüler, motörler, makineler ve kazanlar imali ve bunların fabrika tecrübeleri ve umumi montajlar.

23 — Her türlü madenî kablo ve çelik tel ve şerit, soğuk haddeleme, bıçak ve emsali demir eşya ve levazım imali. (Ç K)

24 — Demirhane işleri. (Ç K)

V. Yapı işleri:

25 — Bina, duvar, set, baraj, yol, demiryolu, tramvay yolu inşa ve tamiratı. (K)

26 — Havai yol, tünel, köprü, iskele, liman, dalgakıran, kanalizasyon, lâğım, kuyu, kanal ve benzerleri yer üstü ve yer altı, su altı inşaat ve tamiratı ve tazyikli hava ile temel inşaatı işleri. (Ç K)

27 — Kireç, beton, asfalt ve benzerleri gibi yapı malzeme ve maddeleri ihzar ve imaline ve tatbikine ait işler. (Ç K)

28 — Toprak kazısı, yarması, doldurması işleri. (Ç K)

VI. Kimya Sanayii:

29 — Kloridrikasit, sülfirikasit ve benzeri her türlü tahriş edici ve yakıcı asitlerle, sutkostik, amonyak gibi alkalilerin istihsali ve bunlarla yapılan işler. (Ç)

30 — Aldehitformik, aseton, eter, sülfürdökarbon, anilin ve benzerleri gibi uçucu ve parlayıcı maddelerin imali ve bunlarla yapılan işler. (Ç K)

31 — Ham petrol, katran, bitüm ve sair madenî yağlar ve her türlü akaryakıtların istihsali ve tasfiyesi işleri (bunların sanayide kullanılmasına müteallik işlerde kadın ve çocuklar çalıştırılabilir.) (Ç K)

32 — Her türlü parlayıcı maddelerin harp gazlerinin, gaz maskelerindeki aktif kömürün imali ve nakli işleri. (Ç K)

33 — Her türlü patlayıcı maddeler, harp gazleri, gaz maskele-

(Devamı gelecek sayıda)

HAFTANIN YAZISI

İşçi Sigarası

İşçi, kumaş yapar, çorap dokur, giyemez. Kömür çıkartır, yakamaz. Çimento yapar ev sahibi olamaz. Sigara, içki imâl eder içemez.

Fena başladık doğrusu! İşçi, giyemez, yakamaz, içemez dedik diye bize nankör damgasını vuracaklar, çıkacaktır. Evet hakikaten işçi giyiyor, içiyor. Fakat nasıl?

2 Mart 1948 tarihinde Çalışma Bakanı işçi sendikaları başkan ve başkan vekilleriyle bir toplantı yapmıştı. Bu toplantıda konuşan bir işçinin şu sözleri hâlâ kulağımda çınlar:

«Sigara fabrikasında çalıştığım zaman bana her gün sigara veriyorlardı. Halbuki sigara içmem. Şimdi çimento fabrikasında çalışıyorum. Evim yok. Bir yuva sahibi olmak istiyorum. Çimentoya ihtiyacım var, fakat fabrika bana çimento vermiyor. Merak edip sordum, mensucat fabrikasında çalışan işçiye kumaş, kundura fabrikasında çalışan işçiye kundura verilmiyor.»

Biz Türklerde bir âdet vardır. Bir evde arzuları tahrik eden ve kokusuyla kendisini hissettiren nadide bir yemek pişerken evde misafir bulunursa, hele çocukları da varsa o yemekten tattırılır. İhtiyaç sahibi insan da çocuk gibidir. Meselâ, hamamlarda portakal, turşu gibi can çekici şeylerin yenmesi belediyelerce yasak edilmiştir. Bu adet ve kararların elbette bir mânası vardır. Fakat kundura imal eden bir işçinin yalınayak, kumaş yapan bir işçinin paçavralar içinde gezmesi neden se üzerinde durulmaya değer bir mesele telâkki edilmiyor. Arzuların ve ihtiyaçların tatmin edilmemesi hiç te hoş bir şey değildir.

Bundan bir kaç ay evvel Karamürsel Mensucat Fabrikasına kumaş sipariş eden hamiyetli bir tüccar Ramazan bayramından evvel 150 işçiye kendi hesabına birer kat çulhaki dağıtılması için fabrika idaresine talimat vermiş. Demekki bir kumaş fabrikası sahibi isterse işçilerine senede birer kat elbiselik verebilir. Fakat devlerin bile yapmadığı bu güzel hareketi şahıslardan nasıl bekliyebiliriz diyeceksiniz. Haklısınız! Herşeyden evvel işçiye değer vermek lâzımdır. Müteşebbisler için birer külfet sayılan bu gibi vecibeleri bir tarafa bırakalım, işçiye kıymet affedildiğini belirtecek külfetsiz hareketlere bile şahit olamıyoruz. Meselâ, inhisar malı olan tütünü yetiştiren köylünün malî durumu gözönüne alınarak köylü sigarası, askerin parasızlığı hesap edilerek asker sigarası imal edildiği halde, tütün işleyen ve mamul hale getiren işçi için ucuz fiyatla satılacak bir işçi sigarası niçin yapılmıyor?

Milletvekilleri için hususi surette yapılan Mebus sigarasına lüzum yoktur. Bir Milletvekili canının istediği sigarayı içebilir. Fakat işçi için vaziyet böyle değildir. İşçiye içebileceği ucuz sigara lâzımdır.

Böyle ucuz ve hususi bir sigara imal edildiği takdirde bunu yalnız işçinin içmesini ve pahalı sigaraların sarfiyatının düşmesini nasıl önliyeceğiz diye soranlar bulunabilir. Cevabımız şudur:

Köylü sigarasını şehirli, asker sigarasını subay ve memur nasıl içiyorsa, işçi sigarasını da beğenirse patron da içsin.

Tekel Bakanı sayın Erisirgil'den böyle bir teşebbüsü beklemekte kendimizi mazur görüyoruz.

S. SKER

Spor

Lig maçlarındaki sürprizler devam edebilir

HAZIRLAYANLAR: Recai Esentan ve Sabahattin Sönmez

Bu hafta lig maçlarının beşinci haftasına girmiş bulunuyoruz.

Muhtelif semtlerimizdeki kulüplerin yavaş, yavaş sahalara kavuşması, semeresini vermek üzeredir. Bunun ilk belirtilerine de bilhassa bu sene şahit olmaktayız. Nitekim geçen senenin lig birincisi Fenerbahçeyi 3-1 yenen B.J.K. takımı hiç umulmadık bir günde İs. Spora 2-1 yenildi.

Yine lik maçlarının başındanberi hiç yenilmiyen G. Sarayı 2-0 yendiği halde; geçen hafta Süleymaniyeyi 2-1 yenebildi. Hele geçen pazar günkü maçlara büyük bir sürpriz demekten kendimizi alamıyoruz.

B. J. K. yı mağlûp eden, Fener Bahçeye zorla 2-1 yenilen İs. Spor; Galatasaraya 7-0 gibi açık bir farkla mağlûp olan Beykoz karşısında 3-1 gibi acı bir mağlûbiyete uğradı. Ayrıca, birkaç kişi müstesna yepyeni bir kadro ile liglere başlıyan genç Vefa takımı, henüz kendini tamamen toplıyamamakla beraber Fenerbahçe gibi bir takım karşısında ikinci devre hariç, fevkalâde bir oyunla maçı 1-1 bitirmeye muvaffak oldu. Lüzumsuz yere müdafaayı kabul etmemiş olsaydı; Fenerbahçenin, Vefa karşısında mağlûp olmaktan kurtulamıyacağına şahit olacaktık.

Bu haftaya kadar oynanan maçlardan anlaşıldığına göre, netice olarak şöyle söyliyebiliriz:

1 - Futbolümüz istikrarsızlık içindedir.

2 - İkinci derecede görülen takımlarımız müsait şartlar altında sistemli çalışmalarile, her zaman başta giden takımlarımız için bir büyük tehlike olabilirler.

Yukarda yapmış olduğum mukayeseler, futbolümüzün kararsızlık içersinde olduğunu göstermektedir. Ben şahsen Türk futbolünün bir sisteme sahip olduğu kanaatinde değilim.

Bu hafta, yani liglerin beşinci haftasında da büyük sürprizlerle karşılaşmıyacağımızı kimse temin edemez.

Bu cumartesi ilk maç İnönü stadında oynanacaktır.

Şimdilik G. Saray averaj bakımından ön planda yer almakta olup, yalnız B. J. K. ya karşı bir mağlûbiyeti vardır. Hiç şüphesiz karşılarındaki rakiplerini küçümsememeleri lâzımdır. Gerçi, İs. Spor bu hafta Beykoza mağlûp oldu. Fakat; G. Saraya karşı gayet iyi bir oyun çıkaracağı ihtimal dahilindedir. Bununla beraber, G. Saraylıların Forvet hatları birbirlerile daha ziyade anlaşmış vaziyettedir. Normal olarak G. Sarayın bu maçtan galip çıkması icap eder.

Günün ikinci karşılaşması, F. Bahçe Kasımpaşa arasında olacaktır. Fenerlilerde son zamanlarda bir sürantrene vaziyeti görülmektedir. Bunu geçen sene bir çok maçlar yapmış olmasına hamledebiliriz. Kasımpaşalılara gelince, bu sene liglerin başından beri, kendilerini toplıyamamışlardır. Yakın bir zamanda düzelmelerini temenni ederiz. Bu maçın da normal neticesi, Fener lehine görülmektedir.

Pazar günkü maçlara gelince: Süleymaniye - Beykoz Şeref stadında karşılaşacaklardır. Her iki takım da puvan cetvelindeki vaziyetini düzeltmek için çalışacaklar ve maç oldukça çekişmeli geçecektir.

Haftanın en mühim karşılaşması İnönü Stadında B. J. K. ve Vefa arasındaki maçtır.

B. J. K. bu sene muhtelif kulüplerden yeni elemanlarla takviye edilmiş, oldukça korkulacak bir takım olarak göze çarpmaktadır. Buna mukabil, Vefa kıymetli bir kaç oyuncusunu kaybetmiş, dışardan bir kaç genç oyuncu almıştır.

Şimdilik Vefa için genç, tecrübesiz bir takım diyebiliriz. Fakat, bu genç [illegible] kıymetli antrenörlerile umulmadık zamanlarda umulmadık neticelere varabilir. Geçen haftaki B. J. K. - Süleymaniye maçında B. J. K. oyuncularında bir yorgunluk göze çarptı. Bu belki de Ankaradaki Demir Spor karşısındaki maça göre ayarlanmış bir vaziyet te olabilir. Fakat; bununla beraber B. J. K. takımındaki bazı oyuncuların topa karşı iştahlarının arttırılması icap eder.

Haftanın bu çetin karşılaşması için bir fikir yürütmek, oldukça hatalı olur. B. J. K. lılar biraz daha şanslı görülüyorlarsa da, genç anlaşmış Vefa takımının da hiç bir zaman küçümsenecek bir takım olmadığını hatırlatır, değerli kulüplerimize muvaffakiyetler dileriz.

★

Güreş bir zekâ oyunudur. Her uzandığı sahada muhteşem abideler diken Türk; spor sahasında da, pehlivanları ile, büyüklüğün bütün azameti ile ön safta lâyık olduğu şerefli yeri aldı. Koca Yusuf, Adalı, Kurddereli, gibi kudretler, kolumuzun bükülmezliğindeki acı kuvveti cihana tanıttılar. Dev cüsseli, siyah saçlı kuvvet ilâhları geniş insan muhayyilesine «Türk gibi kuvvetli» düsturunu hâk ettiler. Güreş kolay, yapılabilmesi basit bir spor değildir. Fakat Türkün zekâsı ve kuvveti sayesinde, Türk için basitleşti. Hakikaten güreş, güreşçide, pek çok vasıflar arıyan, ince ve kıymetli bir sanattır. Bazı gayrı münevverlerin kafalarında yerleşen «İnsanın ahmağı pehlivan olur» fikri, hakikatle ilgisi olmayan müsbete menfi demek gibi bir şeydir. Ahmak insan hiçbir şey olamadığı gibi, hiç bir zaman pehlivan da olamaz. Minderde tokalaşıp, kapışan iki rakipten, ahmak olanı ne kadar kuvvetli olursa olsun, muhakkak mağlûp olacaktır.

Güreşte galibiyeti, yüksek zekâ, yüksek kuvvet, yüksek itidal ve cesaret temin eder. Londradaki Olimpiyad minderi Türkün üstün vasıflarını dünyaya duyurmağa bir vesile olmuştur.

İyi bir rakip karşısında, güreş, en ufak bir hatayı asla affetmeyen asil ve centilmen bir spordur.

Mide, kafa ve Ruh

(Baştarafı 1 de)

se, «işçi cahildir, eli işliyenin kafası işlemez.» kaideleri de bizim için o nisbette yüz kızartıcıdır.

Alim olmamak cahil olmak demek değildir. Bir işçinin ilim adamı olmasını beklemiyeceğiz. Fakat onu cehaletten, bilgisizlikten ve geri zihniyetten kurtaracağız. Bunun için de işçinin midesi kadar kafasını da doyurmak vazifemizdir. Bugün işçi, bu hakikati «biz cahiliz» kelimeleriyle haykırıp duruyor. Bunu anlamak ve biraz himmet etmek gerek!

Türk işçisi, bütün milletlerin işçilerinden zekidir. O her şeyi çabuk öğrenir. Yalnız anahtarını verelim kâfidir. Bu vazife birinci derecede devletin ve daha sonra münevverin, işverenin ve uyanık işçilerindir.

İşçinin kafasını ve ruhunu nasıl doyurmak lâzım geldiği bu sütunlara sığmaz. Yalnız bunun birinci şartını, bütün işçi arkadaşlarıma buradan haykırmak isterim:

Türk işçisi oku!

HÜRBİLEK

Gelecek sayımızdan itibaren

Kadın köşesi

Kadın işçiler ve işçi aileleri! gelecek sayımızdan itibaren arkadaşımız Perihan Benlier sizleri alâkadar eden mevzularda yazılar yazacaktır. Onun yazılarında bütün arzu ettiklerinizi bulacaksınız.

Hikâye

Vurun Beni!

Emekli yarbay oturduğu koltukta doğruldu.

— Bakın dedi. Size acıklı bir vak'a anlatacağım.

Elinde tuttuğu kahve fincanından iri bir yudum içti ve etrafındakilere göz gezdirdi. Herkesin hazır olduğunu görünce hikâyesini anlatmağa başladı:

— O zaman yüzbaşı idim. Fakat orduda subay mevcudu az olduğu için (...) alayın üçüncü taburuna komutan tâyin olunmuştum.

İstiklâl harbi olanca şiddeti ile devam ediyor ve düşman ilerliyordu. Malzemesi ve mevcudu çok noksan olan ordumuz her türlü fedakârlığa rağmen düşman karşısında geriliyordu.

Fakat bu ne bir bozgun idi, ne de bir mağlûbiyet.. İşte bu sıralarda alay yeni bir ricat emri almıştı. Maksat, hem imhadan kurtulmak, hem de müsait bir mevkie çekilerek, düşmana, karşı taarruzla kat'î darbeyi indirmekti.

Bu emir üzerine alay çekilmeğe başladı.

Askerlerim bana çok sadık idi. Onlarla değil bir düşmana, bütün dünyaya karşı durabilirdim. Böyle olmakla beraber taburumda yüz karası bir hâdise oldu. Evet, düşünmesi bile çirkin. Onuncu bölükten Mehmetoğlu Rızanın maneviyatı fena halde bozulmuştu. Ruhî bir buhran geçiriyordu. Bu er bilmeyerek üç arkadaşına kendi fikirlerini aşılamıştı. Can kaygusuna düşen bu dört arkadaş kurtuluşu firarda buldu.

Alay bu sıralarda son ricat yeri olan (....) köyüne varmıştı. Bu kayboluşun, firar olduğu ancak burada anlaşılabildi. Bu dört kaçak yakalanmalı ve mutlaka cezasını görmeli idiler. Mehmet oğlu Rızanın memleketlileri bu namussuzun bir an evvel yakalanarak kurşuna dizilmesini candan istiyorlardı. Bu dört kafadar çarçabuk yakalandılar. Çünkü: Anadolu, vatan hainlerini sinesinde barındıramazdı. Alay komutanı onları derhal divanı harbe sevketti. Harp zamanında firarın cezası ölümdür. Muhakeme tereddütsüzce kurşuna dizilmelerine karar verdi. Asker âdeta seviniyordu. Ertesi sabah şafakla beraber kurşuna dizileceklerdi.

Daha gün doğmadan asker ve köylüler köyün üst yanındaki meydanda toplanmıştı. Herkes vatan hainlerinin cezasını bulduklarını görmek için sabırsızlanıyordu.

Gün ağarmağa başladığı sırada tabut imamı, ben, ve birkaç subay ve iki süngülü, firarilerin hapsedildikleri küçük taş binaya doğru ilerledik. Kapıda bekliyen iri, yarı nöbetçi geldiğimizi görünce, cebinden kocaman bir anahtar çıkardı ve karanlıkta madenî aksisler bırakarak, kapıyı açtı. İçeride manzara pek hazindi. Ufacık bir penceresinden başka hava girecek yeri olmayan odada yanan mum bitmek üzere idi. Cızırtılar çıkarıyordu. Mehmet oğlu Rıza bu titrek ışığın altında, yanık sesle Kur'ân okuyordu. Diğerleri de birer köşede oturmuş onu dinliyorlardı. Etrafta bir kaç boş teneke eski bir dolap ve bir rafa göze çarpıyordu. Bu hal hepimize dokunmuştu. Suçluların renkleri soluk ve gözleri dalgın idi. Bunların, firar ettiklerine, memleketlerine karşı küçük düştüklerineve daha çok bir düşman kurşunu ile ölmediklerine nadim oldukları, için için ağladıkları belli idi. Hoca önden yürüdü. Ağır ve lâhutî bir sesle dinî telkinatta bulundu. Sonra ayrı, ayrı son arzularını sordu.

İlk askerin hiç bir arzusu yoktu. İkincisi aklî muvazenesini kayıp etmişti. Üçüncüsü yalvarır gibi bir sesle:

— Öldükten sonra köyün yanından geçen yolun kenarına gömün dedi.

Mehmet oğlu Rızaya gelince yaşlanan dalgın gözlerini hocaya dikerek:

— Yalnız bir kaç söz dedi.

Biz geride, bu hazin manzarayı gözlerimiz yaşararak seyrettik. Hoca günahlarının affı için dua etti. Sonra kapıya doğru ilerledi. Bu sırada Mülâzım Naim suçlulara:

— Haydi! dedi.

Mehmet oğlu Rıza elindeki Kur'ânı öptü, başına koydu ve yanındaki gaz tenekesinin üstüne bıraktı. Şafak söküyordu. Etraf soğuktu. Gökteki kocaman parlak yıldızlar buğulanıyordu. Biz kapıdan çıkarken mumun alevi uzadı, karardı ve söndü. Hoca önde, mahkûmlar süngülüler arasında, biz de onların arkasında ilerliyorduk. Arkamızda nöbetçinin kapıyı kapadığı duyuldu.

Ağaçlık bir yoldan geçerek köylü ve askerin bekleştiği meydana çıktık. Maznunları görünce bir kımıldama ve fısıltı başladı. Mülâzım Naimin ihtarı üzerine herkes sustu. Etrafı bir ölüm sükûtu kapladı. Mehmet oğlu Rızanın son arzusu yerine gelecek birkaç söz söyliyecekti. Rıza iki adım ilerledi. Başı önünde ve gözleri kızarmıştı. Söze:

(Devamı 4 de)

YARI ŞAKA ÇİDDİ

BAŞKASINI KALDIRMIŞ

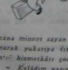

Arşak Palabıyıkyan seyahat esnasında bindiği treni, su içmek için indiği bir dağ istasyonunda kaçırmıştı. Ertesi gün gelecek trene binmek için geceyi otelde geçirmeğe karar verdi. Fakat otel kâtibi Arşağa hiç boş odaları kalmadığını ve eğer isterse yukarıda iki kişilik bir odada tek başına kalan bir zenci ile yatabileceğini söyledi. Civarda başka otel olmadığı için bu teklifi cana minnet sayan Arşak Palabıyıkyan çantasını kaparak yukarıya fırladı. Soyunup yatarken bekleyen otel hizmetkârı çocuğa on kuruş vererek:

— Evlâdım yarın 7 treni için beni erken kaldırasın. Şu ayakkabılarımı da bir boyayasın. dedi.

Çocuk ertesi sabah ayakkabıları boyadı. Tam Arşağı kaldıracağı sırada aklına bir muziplik geldi. Elindeki boya süngeri ile onun da yüzünü usulca siyaha boyadı. Sonra 7 ye 10 kala telâşla Arşak Palabıyıkyanı uyandırdı.

Heyecanla uyanan Arşak elbiselerini sırtına taktı ve yıldırım gibi fırlayarak nefes nefese trene yetişti. Bindiği kompartımanda karşısında oturan iki genç kız onu göstererek gülümsemeğe başladılar. Bu hâlden sıkılan Arşak «acaba yüzümde bir şey mi var?» diye meraklandı. Cebinden aynasını çıkarıp baktı. Sonra bir küfür savurdu:

— Hay essoğlusu, beni kaldıracağına yanlışlıkla zenciyi kaldırmış.

KAPTAN KAÇ YAŞINDA?

Lorel ile Hardy bir gün rıhtımda oturmuş can sıkıntılarını gidermeğe çalışıyorlardı. Lorel Hardy ye dedi ki:

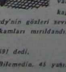

— Oley! sana bir bilmece soracağım.

— Sor bakalım.

— Bir gemi var. 40 tonluk tur. 15 tayfası, 2 direği, 2 uskuru, 10 tane de kamarası vardır. Bil bakalım geminin kaptanı kaç yaşındadır.

Hardy'nin gözleri sevinçle parladı. Kendi, kendine rakamları mırıldandı. Sonra kıravatını sallıyarak:

— 691 dedi.

— Bilemedin. 45 yaşındadır.

— Nerden bildin?

— Geminin kaptanı arkadaşımdır.

İzmit Sellüloz İşçileri Sendikası Bşk.dan:

Ana Tüzüğümüz gereğince sendikamızın yıllık Genel Kurul toplantısı 20-11-948 cumartesi günü saat 13 de Müessese Sinema Salonunda yapılacağından üyelerimizin gelmeleri rica olunur.

Gündem:

1 — Çalışma ve denetleme raporlarının okunması.
2 — Hesabatın tetkiki.
3 — Yönetim Kurulunun ibrası.
4 — Yönetim ve Denetim Kurullarile Haysiyet Divan ıseçimi,
5 — Dilekler.

CUMHURİYET BAYRAMINDA

Sendikalara ait çekilmiş resimleri sendikalist arkadaşlar

Foto Hikmet

den temin edebilirler

Adres: İstiklâl cad. No. 156 Beyoğlu - İst.

Hikâye

(Baştarafı 3 de)

Arkadaşlarım, diye başladı.

— Beni milletimin kanunları ölüme mahkûm etti. Çünkü; ben vatan hainiyim. Çünkü; ben alçaklık ettim, bayrağıma, silâh arkadaşlarıma, aileme ihanet ettim.

Başı hâlâ önünde idi, herkes huşu içinde dinliyordu.

— Ben cezaların en ağırını hak ettim. Şimdi bana ölmek yaşamaktan daha tatlı geliyor.

Arkadaşlar, ben yaşasaydım, ne evime ne de köyüme dönemezdim. Çünkü: onlar beni kabul etmezlerdi. Beni öldürmek vatana fayda, bana da son arkadaşlıktır.

Göz yaşlarını kimse, saklamağa lüzum görmüyordu.

Mahkûmları ağaçlara bağladılar. Hiç biri cesaretini kaybetmemişti. Asker ve subaylar heyecan içinde idi. Mülâzım Naimin sert kumandası duyuldu:

— Nişan al!
— Ateş!
— Ateş!

Bu iki atım da boşa gitmişti. Silâh sesleri arasında yine Rızanın sesi yükseldi:

— Beni öldürmeyen Allahın gazabına uğrar. Vurun beni!

Emre itaatle, arkadaşlık hisleri arasında mücadele vardı. Herkes onları affetmişti. Fakat memleket affetmezdi. Kalbler parçalanacakmış gibi atıyordu. Bu bir anlık tereddütten sonra silâhlar bir daha gürledi. Hüküm infaz edilmişti.

Emekli yarbay gözlerinden süzülen yaşı elile sildi. Kulaklarımızda o duymadığımız ses çınlıyordu: «Vurun beni!»

Türk İşçisi

Etibank

MERKEZİ : ANKARA — SERMAYESİ : 150.000.000 T. L.

Maden işletir, Elektrik Santralleri kurar, Müsait şartlarla Her türlü mevduat kabul eder.

MÜESSESELERİ:

Ereğli Kömürleri İşletmesi,
Garp Linyitleri İşletmesi,
Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi
Şark Kromları İşletmesi,
Divriği Demir Madenleri İşletmesi,
Türkiye Bakır İşletmeleri,
Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi.

İŞTİRAKLERİ:

Halk Bankası,
Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi.

ŞUBE ve BÜROLARI:

İstanbul Şubesi, İskenderun Bürosu.

TÜRKİYE Garanti Bankası A.O.

Sermayesi: 2.500.000

ANKARA MERKEZİ	:	Anafartalar caddesi. No: 97 Telf: 10610 - 13689 - 15208
İSTANBUL ŞUBESİ	:	Galata, Bankalar cad. No. 27/29 Telf: 29402 - 40019.
BEYKOZ AJANSI	:	
İZMİR ŞUBESİ	:	Atatürk Caddesi, No. 50/2.
İZMİR AJANSI	:	Kemeraltı Ankarapalas altında.

Her türlü Banka muameleleri, kambiyo, akreditif emirlerini sür'at ve azami kolaylık göstererek ifa eder.

Yurd içinde ve dışında muhabirleri vardır.

Banka Merkezi, Şube ve Ajansları öğle tatili yapmaksızın, her gün 9,30 - 18; Cumartesi günleri 9,30 - 12 arası müşterilerinin hizmetine açık bulundurulmaktadır.

En müsait şartlarla sigorta emirlerinizi yapar, tahvil alım, satımı arzularını sağlar.

İstanbul Şubesindeki kiralık kasalar müşterilerinin emrine âmade tutulmaktadır.

Küçük cari tasarruf mevrudatında 250 liradan yukarı bakiyesini muhafaza eden hesaplar arasında

Senede 2 defa

APARTIMAN DAİRESİ

50 LİRADAN YUKARI BAKİYESİNİ MUHAFAZA EDEN HESAPLAR ARASINDA SENEDE 4 DEFA

3000, 1500, 2000 lira ve İstanbulda çok kıymetli

BİR ARSA BİRER BÜYÜK VE DİĞER ÇEŞİTLİ İKRAMİYELER — Senede 100.000 Lira

İkramiye çekiliş günleri ayrıca ilân edilir.

«Damlaya damlaya göl olur» Ata sözünü unutmayınız.

Müsait şartlarla Cari hesaplar, vadeli mevduat. — Previli hesaplar açar.

T. C. Ziraat Bankası

TASARRUF HESAPLARI

İkramiye Plânı

Hesapları 50 liradan aşağı düşmiyenlere verilecek ikramiyeler:

4 tane	1.500 lira
4 »	500 »
4 »	250 »
40 »	100 »
120 »	50 »
240 »	20 »
400 »	10 »

Çekilişleri: 16 Şubat — 10 Mayıs — 26 Temmuz — 29 Aralık. Çekilişlerde ikramiye çıkmıyan yerler için ayrıca 21 Haziran ve 10 Aralıkta 2 ilâve çekiliş daha yapılacak 6100 lira dağıtılacaktır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu

İŞ VE İŞÇİ ARAYANLAR

İŞ, YAHUT İŞÇİ ARIYORSAN İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU ŞUBELERİNE MÜRACAAT ET. BU ŞUBELER İSTEĞİNİ PARASIZ YERİNE GETİRİR.

KURUMUN ŞUBELERİ

	Telefon No:		Telefon No:
Ankara Md.	13686	İzmir Md.	4842
İstanbul Ajanlığı	21942	Adana Md.	1152
İstanbul Md.	41367	Konya Md.	
Üsküdar Kolu		Bursa Md.	1963
Aksaray kolu		Eskişehir Md.	453
Eyüp kolu			
Bakırköy kolu	16 dan 104	Trabzon Md.	
Beşiktaş kolu		Samsun Md.	

İşçi Sendikaya Üye Ol

Türkiye İş Bankası

Küçük Cari Hesaplar 30 Aralık 1948 çekilişinin ikramiyeleri

1 EV (Ankara'da Kavaklıdere'de Güven Evleri mahallesinde)

1 ARSA (İstanbul'da Suadiye'de)

1 x 3000 Liralık	25 x 100 Liralık
2 x 1000 »	25 x 50 »
4 x 500 »	100 x 20 »
12 x 200 »	

Bankamızdaki hesabında en az 100 lirası olanlar bu çekilişe katılacaklardır. Her 500 lira için ayrı bir kura numarası

1949 İkramiye Plânı: *300.000* Lira, 5 *EV*, 5 *ARSA* ve çeşitli ikramiyeler...

HÜRBİLEK

Haftalık Gazete

Sahibi:

İ. İ. S. Birliği

Yazı işlerini fiilen idare eden:

Sabahattin SELEK

Basıldığı yer: KAYABAL Matbaası

Yıllık abonesi: 5 liradır.

Geçmiş nüshalar 20 kuruştur.

Gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez. İş ve işçi arıyanların ilânları parasız neşredilir.

İLAN TARİFESİ

2 nci ve 3 üncü sayfalarda santimi 1,5, son sayfada bir liradır.